

Guía Docente				
Datos Identificativos				2021/22
Asignatura (*)	Intervención logopédica nos trastornos da linguaxe	Código	652G04034	
Titulación	Grao en Logopedia			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	1º cuatrimestre	Cuarto	Obrigatoria	6
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Didácticas Específicas e Métodos de Investigación e Diagnóstico en Educación			
Coordinación	García Real, Teresa Juana	Correo electrónico	teresa.greal@udc.es	
Profesorado	García Real, Teresa Juana	Correo electrónico	teresa.greal@udc.es	
Web				
Descrición xeral	Materia para coñecer e aplicar a intervención logopédica nos trastornos do linguaxe en afasia, trastornos do desenvolvemento da lingua, parálise cerebral e discapacidade mental.			
Plan de continxencia	<p>1. Modificacións nos contidos: no se realizarán cambios.</p> <p>2. Metodoloxías</p> <p>*Metodoloxías docentes que se manteñen: Actividades iniciais, sesión magistral, estudos de casos, eventos científicos e divulgativos e probas de respostas múltiples (computa na avaliación).</p> <p>*Metodoloxías docentes que se modifican: Prácticas a través de TIC pasarán a realizarse exclusivamente virtual, sen presenza física na aula (computa na avaliación).</p> <p>3. Mecanismos de atención personalizada ao alumnado: Correo electrónico diario para facer consultas o pedir cita para contactos virtuais, Moodle diario para subir os contidos, planificar e entregar tarefas, comunicar avisos.</p> <p>TEAMS: 1 vez a la semana (martes), de 9-10.30 se conectará con todo o grupo para impartir a sesión maxistral e facer o debate virtual sobre os contidos. No franxa entre 10.30-13.30 se farán as sesións interactivas. O tempo será distribuído por igual aos distintos grupos de traballo (30' por grupo) y 30' para gran grupo (todos Xuntos).</p> <p>4. Modificacións na avaliación: sen cambios.</p> <p>*Observacións de avaliación: Sen cambios.</p> <p>5. Modificacións da bibliografía ou webgrafía: sen cambios</p>			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título
A1	Coñecer e integrar os fundamentos biolóxicos da Logopedia: a Anatomía e Fisioloxía.
A2	Coñecer e integrar os fundamentos psicolóxicos da Logopedia: o desenvolvemento da linguaxe, o desenvolvemento psicolóxico, a Neuropsicoloxía da linguaxe, os procesos básicos e a Psicolingüística.
A6	Coñecer a clasificación, a terminoloxía e a descrición dos trastornos da comunicación, a linguaxe, a fala, a voz e a audición e as funcións orais non verbais.

A7	Coñecer, recoñecer e discriminar entre a variedade das alteracións: os trastornos específicos do desenvolvemento da linguaxe, trastorno específico da linguaxe, retrasos da linguaxe, trastornos fonéticos e fonolóxicos; os trastornos da comunicación e a linguaxe asociados a déficit auditivos e visuais, o déficit de atención, a deficiencia mental, o trastorno xeneralizado do desenvolvemento, os trastornos do espectro autista, a parálise cerebral infantil e as plurideficiencias; os trastornos específicos da linguaxe escrita; as discalculias; as alteracións no desenvolvemento da linguaxe por privación social e as asociadas a contextos multiculturais e plurilingüismo; os trastornos da fluidez da fala; as afasias e os trastornos asociados; as disartrias; as disfonías; as disglorias; as alteracións da linguaxe no avellentamento e os trastornos dexenerativos; as alteracións da linguaxe e a comunicación en enfermidades mentais; o mutismo e as inhibicións da linguaxe; as alteracións das funcións orais non verbais: deglución atípica, disfagia e alteracións tubáricas.
A8	Coñecer os fundamentos do proceso de avaliación e diagnóstico.
A9	Coñecer e aplicar os modelos, técnicas e instrumentos de avaliación.
A10	Realizar a avaliación das alteracións da linguaxe nos trastornos específicos do desenvolvemento da linguaxe: trastorno específico da linguaxe, retrasos da linguaxe, trastornos fonéticos e fonolóxicos; os trastornos da comunicación e a linguaxe asociados a déficit auditivos e visuais, o déficit de atención, a deficiencia mental, o trastorno xeneralizado do desenvolvemento, os trastornos do espectro autista, a parálise cerebral infantil e as plurideficiencias; os trastornos específicos da linguaxe escrita; as discalculias; as alteracións no desenvolvemento da linguaxe por privación social e as asociadas a contextos multiculturais e plurilingüismo; os trastornos da fluidez da fala; as afasias e os trastornos asociados; as disartrias; as disfonías; as disglorias; as alteracións da linguaxe no avellentamento e os trastornos dexenerativos; as alteracións da linguaxe e a comunicación en enfermidades mentais; o mutismo e as inhibicións da linguaxe; as alteracións das funcións orais non verbais: deglución atípica, disfagia e alteracións tubáricas.
A11	Redactar un informe de avaliación logopédica.
A12	Realizar unha avaliación tras a intervención.
A13	Coñecer os principios xerais de la intervención logopédica.
A14	Coñecer as funcións da Intervención logopédica: prevención, educación, reeducación, rehabilitación e tratamento.
A15	Coñecer e aplicar os modelos e as técnicas de intervención.
A16	Coñecer as características diferenciais da intervención logopédica nos ámbitos familiar, escolar, clínico-sanitario e asistencial.
A17	Coñecer e realizar a intervención logopédica nos trastornos específicos do desenvolvemento da linguaxe: trastorno específico da linguaxe, retrasos da linguaxe, trastornos fonéticos e fonolóxicos; os trastornos da comunicación e a linguaxe asociados a déficit auditivos e visuais, o déficit de atención, a deficiencia mental, o trastorno xeneralizado do desenvolvemento, os trastornos do espectro autista, a parálise cerebral infantil e as plurideficiencias; os trastornos específicos da linguaxe escrita; as discalculias; as alteracións no desenvolvemento da linguaxe por privación social e as asociadas a contextos multiculturais e plurilingüismo; os trastornos da fluidez da fala; as afasias e os trastornos asociados; as disartrias; as disfonías; as disglorias; as alteracións da linguaxe no avellentamento e os trastornos dexenerativos; as alteracións da linguaxe e a comunicación en enfermidades mentais; o mutismo e as inhibicións da linguaxe; as alteracións das funcións orais non verbais: deglución atípica, disfagia e alteracións tubáricas.
A21	Saber deseñar e elaborar informes logopédicos.
A22	Saber deseñar, programar e avaliar a actuación logopédica.
A27	Realizar a planificación estratéxica da intervención logopédica.
A28	Adquirir un coñecemento práctico en intervención logopédica (formación práctica en ámbitos escolares, clínico-sanitarios e asistenciais).
B1	Acceso, selección e xestión das fontes de información relevantes para a práctica profesional.
B2	Aplicar un pensamento crítico, lóxico e creativo.
B3	Apreciar as distintas manifestacións da diversidade.
B5	Aprender autonomamente, e motivarse para facelo de forma continuada.
B7	Capacidade de análise e síntese.
B9	Capacidade de organizar e planificar.
B11	Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional.
B14	Destreza e empatía nas relacións interpersoais.
B16	Resolver problemas de forma efectiva.
B17	Saber expresarse en público.
B19	Ter compromiso ético.
B24	Traballar en equipo e, de ser o caso, de forma interdisciplinar.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.

C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias / Resultados do título	
Coñecer e integrar os fundamentos biolóxicos da Logopedia: a Anatomía e Fisioloxía.		A1	B3
		A2	B14
		A6	B24
		A7	
		A8	
		A9	
		A13	
		A14	
		A16	
		A21	
		A22	
		A27	
		A28	
Coñecer e saber facer os principios xerais, métodos específicos de intervención logopédica nas distintas patoloxías impartidas.		A8	B1 C1
		A9	B2 C6
		A10	B5 C7
		A11	B7 C8
		A12	B9
		A13	B11
		A14	B16
		A15	B17
		A17	B19
		A21	
		A22	
		A27	

Contidos	
Temas	Subtemas
TEMA 1. Fundamentos básicos para a intervención da afasia.	1.1. Semioloxía. 1.2. Tipos clínicos. 1.3. Diagnóstico deferencial. 1.4. Factores pronósticos.
TEMA 2. Evaluación da afasia.	2.1 Aspectos xerais. 2.2 Principais probas estandarizadas.
TEMA 3. Intervención semiolóxica da afasia.	3.1 Sintase. 3.2. Denominación. 3.3. Comprensión. 3.4. Lectura. 3.5. Escritura.
TEMA 4. Fundamentos básicos para intervencións dos trastornos da linguaxe no neno.	4.1. Trastornos primarios do desenvolvemento do linguaxe.. 4.2. Trastornos secundarios do desenvolvemento do linguaxe. 4.3. Avaliación de áreas non lingüísticas.

TEMA 5. Avaliacións do linguaxe.	5.1. Aspectos lingüísticos a avaliar. 5.2. Principais probas estandarizadas.
TEMA 6. Intervención logopédica nos trastornos do desenvolvemento do linguaxe.	6.1. Intervención dos aspectos fonéticos e fonolóxicos. 6.2. intervención dos aspectos semánticos e pragmáticos. 6.3. Intervención dos aspectos sintácticos e morfolóxicos.
TEMA 7. Intervención do neno co parálise cerebral.	7.1. Control postural e psicomotricidad. 7.2. Tratamiento da voz. 7.3. Tratamiento da fala e articulación. 7.4. Tratamiento da deglución. 7.5. Tratamiento da respiración.
TEMA 8. Intervención da discapacidade mental.	8.1. Linguaxe.. 8.2. Voz e articulación. 8.3. Outros aspectos.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A6 B2 B3 B7	21	0	21
Estudo de casos	A1 A7 A8 A9 A10 A11 A12 A13 A14 A15 A16 A17 A21 A22 A27 A28 B5 B7 B9 B11 B16 B17 B19 C6 C7 C8	5	15	20
Recensión bibliográfica	A6 A7 A8 A9 A10 A16 A17 B1 B2 B5 B7 B9 C1	1	10	11
Eventos científicos e/ou divulgativos	A15 A28 B4 B7 B14 C8	3	0	3
Prácticas a través de TIC	A2 A6 A7 A8 A9 A12 A13 A14 A15 A16 A17 A21 A22 A27 A28 B1 B2 B5 B7 B9 B11 B16 B17 B19 C1 C6 C7 C8	5	25	30
Debate virtual	A7 B2 B5 B6 B7 B11 B14 B16 B24	8	16	24
Proba de resposta múltiple	A1 A2 A6 A7 A8 A9 A10 A13 A14 A15 A16 A17 A21 A22 A27 A28	3	34	37
Actividades iniciais	A1 A6 A7 A8 A9	1	0	1
Atención personalizada		3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Na aula impartiranse os contenidos teóricos (bases fundamentas, avaliación e intervención) así como as bases para a programación terapéutica de casos clínicos. Se utilizará a plataforma TEAMS o similar.

Estudo de casos	Se realizará a programación terapéutica dos casos clínicos cas patoloxías afasia e Linguaxe infantil có fin de aprender a deseñar o tratamento logopédico, establecendo obxectivos, sistemática e selección razoada dos exercicios. Esta actividade é grupal e pódese facer virtualmente.
Recensión bibliográfica	Se realizará unha búsqueda bibliográfica sobre algunha das patoloxías impartidas na sinatura. Para ésto nas clases interactivas o en titorías podarán resolver dúbidas sobre algúns aspectos fundamentais para esta actividade (Manexo das bases de datos, criterios de búsqueda, normas APA e ética na investigación en Logopedia, etc). Esta actividade será grupal e se fará lectura e reflexión clínica dun artigo entre os encontrados.
Eventos científicos e/ou divulgativos	O alumnado asistirá e participará á seminario-taller sobre linguaxe corporal. Esta actividade será online o virtual.
Prácticas a través de TIC	Metodoloxía que permite ao alumnado aprender de forma efectiva, a través de actividades de carácter práctico (Role-Playing o simulación de intervención logopédica en supostos doentes afásicos) mediante a utilización das tecnoloxías da información e as comunicacións (Elaboración de vídeos, presentacións co Power point con audio...). De esta forma o alumnado poñe en práctica os coñecementos teóricos, ademais de facilitar a aprendizaxe e o desenvolvemento de habilidades comunicativas e traballo en equipo. Esta actividades será en pequeno grupo (5-6 alumnos/as) e se desenvolverán presencialmente, si fose posible, o virtualmente nas horas interactivas.
Debate virtual	Ao final de sesión maxistral se farán preguntas para levar á reflexión dos contenidos impartidos. Tempo considerado 30' por tema para todo o grupo, con apoio da plataforma TEAMS.
Proba de resposta múltiple	Proba obxectiva que consiste en formular unha cuestión en forma de pregunta directa ou de afirmación incompleta, e varias opcións ou alternativas de resposta que proporcionan posibles solucións, das que só unha delas é válida. Ao longo do curso se farán tres probas. Dous se farán á rematar o módulo da afasia (Cuestionario 1) e o módulo de linguaxe infantil (Cuestionario 2). O terceira proba será na data do examen oficial (Cuestionario 3) para avaliar o aprendizaxe de toda a materia.
Actividades iniciais	Se avaliará as competencias do alumnado (coñecemento e habilidades de avaliación) sobre as patoloxías incluídas na sinatura. Para elo, se planificará unha tarefa en Moodle (Cuestionario inicial) para ser completado o primeiro día da clase

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos	Os estudantes terán unha atención personalizada para levar a cabo estudos de casos, prácticas a través de TIC, recensión bibliográfica e resolucións de dúbidas no debate virtual.
Recensión bibliográfica	A atención personalizada se ofrecerá ao alumnado nas titorías (grupais o individuais) para resolucións de dúbidas durante o aprendizaxe, correccións das actividades e tarefas realizadas.
Prácticas a través de TIC	As titorías serán virtuais (plataforma TEAMS) no horario disposto no 1º cuatrimestre. Recoméndase solicitar cita previa mediante chat (TEAMS) preferentemente.
Debate virtual	

Avaliación

Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Proba de resposta múltiple	A1 A2 A6 A7 A8 A9 A10 A13 A14 A15 A16 A17 A21 A22 A27 A28	Se farán tres probas de resposta múltiple como avaliación continua. Primeira proba ao rematar o bloque da patoloxía de afasia (15%). Segunda proba ao rematar a patoloxía de Linguaxe infantil (15%). Ambos cuestionarios teñen preguntas con 4 respostas posibles, e só unha é correcta.. Cada error se descontará 0.20 puntos. Terceira proba se fará na data oficial de examen para avaliar todos os contenidos teóricos e prácticos impartidos (40%). Este cuestionario teñen preguntas con 4 respostas posibles e cada error tamén desconta 0.20 puntos.	70

Prácticas a través de TIC	A2 A6 A7 A8 A9 A12 A13 A14 A15 A16 A17 A21 A22 A27 A28 B1 B2 B5 B7 B9 B11 B16 B17 B19 C1 C6 C7 C8	El alumnado se agruparán en grupos de 5-6 estudiantes, có fin de facer prácticas de programación e intervención en diversos supuestos clínicos de afasia. Cada grupo de traballo desenvolverá o proceso terapéutico dun caso clínico (avaliación-programación e intervención) e o presentará mediante apoio de vídeo e power point (TEAMS). Se valorará: Capacidad de análisis y síntesis (B7), organizar y planificar bien lo presentado (B9) y capacidad para trabajar en equipo (B24)	30
---------------------------	--	---	----

Observacións avaliación

O profesor tamén valorará a participación e disposición e actitude positiva mostradas durante a realización das actividades teóricas e prácticas.

Na primeira oportunidade se avaliará as actividades cos porcentaxes antes descritos e os criterios de avaliación establecidos son:

1) Para aprobar a materia é necesario obter como mínimo 5 puntos ou superior, de los 10 posibles (proba de resposta múltiple e Prácticas a través de TIC)..

2) É condición para sumar o resultado da Práctica a través de TIC haber superado as probas de resposta múltiple, é dicir obter 3.5 puntos (como mínimo) dos 7 posibles.

Na segunda oportunidade o alumnado sóo teñe que facer unha única proba de resposta múltiple que computa o 100% e para aprobar a materia teñe que obter como mínimo 5 puntos dos 10 posibles.

Fontes de información

Bibliografía básica	<ul style="list-style-type: none"> - Goodglass H (2005). Evaluación de la afasia y trastornos relacionados. Madrid: Panamericana - Narbona Juan (2003). El lenguaje del niño. Barcelona: Elsevier - Aguado Alonso Gerardo (2002). TSA: El desarrollo de la morfosintaxis en el niño. Madrid: Cepe - Bosch Galceran Laura (2003). Evaluación fonológica del habla infantil.. Barcelona: Masson - Boehm Ann E (2000). Test Boehm de conceptos básicos. Madrid: TEA - Peña Casanova Jordi (2005). Programa integrado de exploración neuropsicológica Test Barcelona revisado: TBR. Barcelona: Masson - Aguado Alonso Gerado (2004). Trastornos específicos del lenguaje: Retraso del lenguaje y disuasivas. Málaga: Aljibe - Buckley Sue (2005). Habla, lenguaje y comunicación en alumnos con Síndrome de Down y actividades para padres y profesores. Madrid: Cepe - Juárez Sánchez Adoración (2002). Estimulación del lenguaje oral. Un modelo interactivo para niños con dificultades. Madrid: Santillana - Monfort Marc (1993). Los niños disfásicos. Descripción y tratamiento. Madrid: Cepe - Monfort Marc (1999). El niño que habla. El lenguaje oral en el preescolar.. Madrid: Cepe - Chapey Roberta (2008). Language intervention. Strategies in aphasia and related neurogenic communication disorders. Philadelphia: Wolters Kluwer Health/Lippincott Williams & Wilkins, - Fawcus Margaret (1990). Aphasia therapy in practice: Comprehension. Bicester:Winslow - Fawcus Margaret (1990). Aphasia Therapy in practice: Expression. Bicester:Winslow - Fawcus Margaret (1991). Aphasia therapy in practice: Reading. Bicester:Winslow - Fawcus Margaret (1993). Aphasia therapy in practice: Writing. Bicester:Winslow Aguado Alonso G (2002). El desarrollo de la morfosintaxis en el niño. Madrid, Cepe.Aguinag G, Armentia ML, Fraile, A, Olangua P y Uriz N (2004). PLON_R. Prueba de lenguaje oral Navarra-revisada. Madrid: TEA.Boehm AE (2000). Boehm. Test Boehm de conceptos básicos. Madrid: TEA: Bosch L (2004). Evaluación fonológica del habla infantil, Barcelona. Masson, 2004.Hedge MN,y Pomaville F (2008). Assessment of Communication Disorders in Children. Resources and Protocols.San Diego: Plural Publishing.
Bibliografía complementaria	<ul style="list-style-type: none"> -Powell T, Head injury. A practical guide, United Kingdom. Winslow, 1994, Libro, -Rapin I, Disfunción cerebral en la infancia, Barcelona. Martínez Roca, 1987, Libro,

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Anatomía dos órganos da audición e a linguaxe/652G04001

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Avaliación das alteracións de base neurolóxica e anatómica/652G04026

Materias que continúan o temario

Psicolingüística/652G04003

Fundamentos de avaliación e diagnóstico/652G04010

Neuropsicloxía/652G04016

Lingua galega/652G04036

Lingua española/652G04037

Lingüística clínica/652G04042

Observacións

Recoméndase o coñecemento dunha lingua estranxeira (mínimo de nivel B1 en inglés) para acceder ás fontes bibliográficas que precisa a recensión bibliográfica. Recoméndase a asistencia a eventos e conferencias científicas que poidan ser programados nesta signatura. Recórdase que nas actividades presenciais na aula será necesario o uso de mascarilla.

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías